

drepte? de nu sîntem și noi de vină la greutățile și necazurile pentru care ne plîngem?

Mai întâiu trebuie bine să deosebim greutățile, ce ne apasă, căci nu toate sînt de aceeași natură și origine. Dacă aruncăm privirile noastre mai de aproape asupra acelor greutăți, lesne ne vom convinge, că multe din acelea, și doară cele mai simțitoare, asupra cărora mai mult ne plîngem, sînt numai nisce urmări firești, dar triste, ale faptelor noastre proprii, a căror vină așadar, noi înșine o purtăm, eară nu alții, și tocmai pentru aceea asupra acelor nu am avé drept a ne plînge așa amar.

Se află în noi, iubiților, nisce dușmani ai noștri, cari, dacă nu avem tăria sufletească de a-i supune voinții noastre, ne seduc și ne abat dela calea cea dreaptă, și acești dușmani periculoși sînt patimile noastre. Da, iubiților, oarbele patimi, care ne turbură pacea și linisea sufletească, ne derapănă averea, sănătatea și viața, nefericesc indiviși și familii, și astfel înmulțesc suferințele noastre de tot felul, sînt cauza principală a celor mai multe nenorociri, care ne întîmpină.

Ca exemplu viu voiți aminti aici numai trei din aceste patimi, pe cele mai lătite, mai cunoscute și doară mai stricătioase dintre toate și adevă: lenea, beția și luxul.

Despre lene se dice, că ea e izvorul tuturor relelor. Din ea se nasce sêrăcia, care eară e mama atătôr pécate. Și cu tot dreptul, pentru-că leneșul necum sê-și căștîge ceva, perde și ce a avut, ce a eredit dela părinți, lipsindu-i cele trebuincioase pentru traiul vieții, care stare lipsită apoi îl silește la deosebite fapte rele, precum: la furt, la răpire și altele asemenea, devenind mai pe urmă sclavul trebuințelor sale. Iată deci cum leneșul își încarcă leghioane de necazuri în capul sêu:

Dar și în privința sănătății e periculoasă lenea, pentru-că puterile omului îi sînt date lui ca să se folosească cu ele spre ajungerea deosebitelor sale scopuri. Viața însași e o continuă activitate a omului. Prin urmare, dacă activitatea lor prin nelucrarea se împedecă, dacă ele se țin în amorteală, trebuie mai pe urmă să putrezească. Un om leneș, iubiților, nu se poate mai bine asemăna decăt cu o apă stătătoare, care însași plină de putrejună fiind, corupe aerul și toată împrejurimea cu miasme otrăvitoare.

Un alt dușman tot așa de periculos pentru om este beția. Destul de bine cred că ne sînt cunoscute și tristele urmări ale acestei patimi condamnabile. Da, un neîmpăcat dușman al averii, sănătății și vieții, dar un mare prietin al gâlcevilor, bățăilor, omorurilor e uricioasa patimă a beției. Ea degradează pe om mai jos decăt animalele, pentru-că acestea deși fără minte, nu beau mai mult decăt le este delipsă pentru traiul lor; eară omul stăpănit de patima beției, deși înzestrat dela Dumnezeu cu pricepere și cu toate darurile mai covêșitoare, anume, și cu voia bea din beuturile spirituoase până când

își perde mintea devenind din om neom! „Cui este vai? cui sînt gâlcevi? cui judecăți? cui necazuri și sfeđi? cui sdrobirea înzădar? cui ochii urduroși? — Au nu celor ce sê zăbovesc la beutură bețivă — care mușcă ca șerpele și înțapă ca aspida“, sînt cuvintele Scripturii.

Un al treilea dușman neîmpăcat al omului, adevă al păcii, îndestulării și norocirii lui în parte, și al societății preste tot, este luxul, seau cheltuețele mai mari decăt venitele: în îmbrăcăminte, în locuință, în traiul vieții și așa mai încolo. Căți indiviși și familii întregi nu auđim și cetim în toate țilele, că s'au ruinat ajungēnd la sapă de lemn numai din cauza acestui lux nebun? „Fie care sê se întindă numai până unde ajunge,“ e o dicălă vechie populară dar foarte adevărată, ca toate câte sînt scoase din viața practică a poporului. De s'ar ținea acest adevăr cu scumpătate înaintea ochilor, multe nenorociri și scene îngrozitoare din cauza luxului nu ar mai avé loc. Multe lacrimi, ce au curs și curg șiroaie din ochii celor nenorociți ar înceta cu desșevșire.

Iată, iubiților, că am avut drept când am đis, că în mare parte noi înșine, adevă patimile noastre sînt de vină la nenorocirile, ce ne ajung; căci nimeni nu va dice, că dacă leneșul ajunge la nenorocire, cauza nenorocirii lui nu ar fi lenea; nimeni nu va dice, că dacă bețivul ajunge la miserie, cauza miseriei lui nu ar fi beția; nimeni nu va dice, că dacă omul fudul, seau iubitorul de lux ajunge la sêrăcie, cauza sêrăciei lui nu ar fi luxul.

* * *

Din cele de până aici putem vedé, iubiților, că relele de care suferim în general, isvoresc mare parte din noi înșine, ca nisce urmări ale patimilor noastre, care patimi locuesc în noi, le nutrim și le crescem noi, noi înșine spre cea mai mare stricătciune și daună a noastră. Astfelu fiind, urmează în modul cel mai natural, ca patimile acestea multe și felurite, sê le înfrēnăm, pe dușmanii noștri cei periculoși interni cu o đioă mai înainte sê-i alungăm dela noi, dacă voim, ca necazurile noastre sê se împuțineze, și starea noastră mai bună, morală și materială, sê domnească în locuințele noastre.

Dar cum vom putea noi înfrēna sburdalnicile noastre patimi, și cum vom putea noi alunga pe acești dușmani puternici ai noștri din fortărețele lor cele tari, care se află în noi însine?

Foarte lesne, iubiților, cu puterea precumpănitoare a spiritului nostru, cu armele morale, cu care ne-a înzestrat Ziditoriul atotputernic, ca să luptăm în contra tuturor dușmanilor noștri rēuvoitori. Căci sê nu uităm, că el ni-a dat noué minte, cu care, dacă ne vom folosi cuviincios, vom sci afla căi și mijloace pentru de a ne ajuta în đioa necazului. Chiar și patimile noastre înțelepțesce le-a sădit Dumnezeu în firea omului, supunēndu-le cu totul puterii minții, ca ea, asemenea cārmaciului bun, sê le stă-

pânească și se le povățuiească pe calea cea dreaptă. de câte ori vor veni în contradicțiune cu scopul cel mai înalt al omului.

Să ne folosim deci de aceste puternice arme morale în luptele noastre contra patimilor, și anume: să ne nisuiim totdeauna a opune d. e. patimei lenii virtutea lucrării seau a muncii, patimei beției virtutea contenirii, patimei luxului, fuduliei, mândriei virtutea smereniei și a modestiei, patimei urei virtutea iubirei, patimei mâniei virtutea blândețelor, a abnegațiunei, a stăpênirei de sine, și așa mai departe, — și să fim siguri, că armele acestea vor zdrobi puterea patimilor și vor spulbera în vânt cu desăvârșire pe acei dușmani ai noștri.

Indemnul nostru cel mai puternic în această privință să ne fie însuși Mântuitorul nostru Iisus Christos, învățăturile și faptele lui cele sfinte dumnezeesci, pe care mai pe urmă le-a sigilat cu moartea crucii.

Tocmai astăzi auzim în toate bisericile noastre cântându-se frumosul tropariu al Crăciunului: „Nascerea ta Christoase Dumneșeu nostru, resărit-au lumii lumina cunoștinței, că întru dânsa cei ce slujeau stelelor, dela stea s'au învățat, să se închine ție soarelui dreptății, și să te cunoască pre tine resăritul cel de sus, Doamne mărire ție!”

Cuvinte sublime, cuvinte sfinte sânt acestea, iubiților, care adevăresc pe deplin cele șise mai în sus; căci unde e lumină, de acolo fuge întunerecul, și unde domnesc dreptatea seau virtutea, de acolo fug patimile și toate relele, care se nase dintr'ênsele.

Să cuvine deci, dacă prin nascerea Fiiului lui Dumneșeu ne-a resărit nouă lumina cunoștinței celei adevărate dumnezeesci, ca să viețuim după lumina aceasta, ca așa însăși vicața noastră să dovedească, că în adevăr ne-a resărit nouă lumina cunoștinței prin nascerea cea minunată a lui; să cuvine mai încolo ca învățăturile lui Christos, luminate ca lumina soarelui, care dau omului îndreptări deseavârșite pentru toate împrejurările vieții, să ni le întipărim afund în mintea și inima noastră și după acelea să ne întocnim lucrările noastre; să cuvine în sfârșit, ca să dovedim în faptă, că noi prin lumina cunoștinței pricepem foloasele cele mari ale acestor învățături și le și urmăm în toate șilele vieții noastre, spre binele și fericirea noastră, bine știind, că numai mintea luminată și purtarea bună pot noroci și fericii pe om.

* * *

Aceste sânt, iubiților, mângăerile, ce vi le poate da archiepiscopul vostru la aceste ss. sărbători. Mângăeri poate mici la părere, dar de tot mari în consecințele lor, dacă vor fi ascultate și urmate ca nise sfaturi părintesești ceșite din adâncul inimei; căci mari sânt foloasele morale și materiale, ce pot isvori dintr'ênsele: sărăcia se va împușina, lipsele și trebuințele se vor acoperi mai lesne, vaietele și necazurile vor fi mai rari, multe familii se vor abate dela ruină, veduvele și orfanii se vor mângăia,

mulți lipsiți se vor scoate din ghiarele totalei piericiuni. Primiți-le dar, iubiților, și le puneți la inimă, precum ele au eșit din inimă, căci roadele lor vor fi mănoase pentru voi și fii vostri. Și atunci, când ele vor rodi, roadele acestea bune vor fi bucuria și respłata archiereului vostru.

În credință, că sfaturile acestea binevoitoare ale archiepiscopului vostru le veți sci prețui, cum se cuvine, și că ele vor cădea pe pământ bun, dorind ca șintele sărbători ale nascerii Domnului, ale anului nou, și ale botezului Domnului să le sărbați și petreceți la mulți ani în pace, sănătate și îndestulare, și împărțășindu-vă binecuvântările mele archiereșci rômân

Al vostru tuturor

C a r a n s e b e ș, în 25 Decemvrie 1889

de tot binele voitoriu

Nicolae Popea, m. p.
episcop.

„Ciril, Metodie și adevărul ortodoxiei.“

Recensiune de presbiterul Trifon Militariu.

(Continuare din Nr. 50).

Pe baza celor espuse până acuma, adevărata învățatură despre purcederea Spiritului Sânt precum se află ea depusă și desvoltată în Șanta Scriptură și în tradițiunea bisericească, o precisăm în următoarele: *Spiritul Sânt purcede numai dela Tatăl*. Așa au învățat *unanim* biserica apuseană și resăriteană dela începutul creștinătății până la secul al cincilea. Din secul acesta au început unii în apus a învăța, că Spiritul Sânt purcede și dela Fiiul, și după multe contraziceri întré acești singuratici, au început învățatura aceasta noauă a se întări la apus în secul al noauélea. Pelângă aceasta, învățatură, că Spiritul Sânt purcede dela Tatăl, s'au considerat din timpurile apostolice de dogmă bisericească și de credință comună; învățatura însă, că Spiritul Sânt purcede dela Tatăl și de la Fiiul, s'au ivit abea în secul al 5. ca părerea individuală a unor singuratici, după aceea s'au lășit graduat în apus și abea în secul al 9. s'au proclamat de dogmă din partea unui sinod local apusean. Dogma aceasta noauă au stat mult timp ca dogmă separată; în decursul timpului însă s'au intercalat și în simvolul Niceo-Constantinopolitan mai întâiu în Galia, apoi în Spania, după aceea în Germania și mai pe urmă în Italia.

Roma au fost ultima, carea au primit adausul filioque pe timpul papéi Benedict al VIII. în anul 1014, după cum ne spune Perrone. Învățatura aceasta au fost de nou proclamată de papa Benedict al XIV în anul 1755 prin renumita Bulă, *Allatae sunt*, unde se zice: „*Non esse nullo modo dubitandum, quin processio Spiritus Sancti a Patre et Filio inter fidei dogmata adnumeretur, neque catholicum revera esse, qui illud non recipit ac profitetur.*“

II.

Apusul nu s'au îndestulit cu repășirea dela învățătura evanghelică și apostolică despre însușirea personală a Spiritului Sânt prin formarea unei dogme noave, ci au falsificat și simbolul credinței prin adausul și dela *Fiiul* la articol VIII., carele e astăzi la apusenii: „credo . . . in Spiritum Sanctum, Dominum et vivificantem, qui ex Patre *Filioque* procedit“ Cred întru Spiritul Sânt, Domnul de viață făcătorul, carele dela Tatăl și dela *Fiiul* purcede. Au făcut apusul aceea, ce s'au îngrozit mai târziu a repeta cu ocaziunea formării de dogme noi. Să vedem acum, când s'au cefteuit falsificarea aceasta a simbolului, cu ce și cum justifică apusenii falsificatul acesta.

Recunosc singurii apusenii că au schimbat simbolul credinței, dar nu admit că schimbarea aceasta ar fi identică cu falsificarea simbolului ci zic, că ar fi numai un adaus necesariu pentru esplicarea mai corectă a credinței creștine. Această falsificare, s'au folosindu-ne de terminul lor, acest aditament, îl justifică ei: 1. cu autoritatea bisericeii, zicând că biserica are dreptul de a completa simbolul credinței, în caz de necesitate de a esplica mai bine credința seau de a sta în cale eresurilor; 2. cu canoanele și decretalele sinoadelor, și anume cu cele locale din secolul al VI. și VII. și cele ecumenice din Lion (anul 1274) și din Florența (anul 1437).

Trecem acum la esaminarea motivelor acestora.

1. Când ne provocăm la autoritatea bisericeii, zicând că biserica are dreptul de a esplica în caz de necesitate vreo învățătură dogmatică, carea după stilisarea ei ar putea da ansă la dubietăți și la comentări neadevărate, și că biserica are dreptul de a amplifica esistentul simbol al credinței, acestea toate sântem în drept de a le afirma și susține. Istoria ne arată, ca în faptă biserica încă din vechime s'au folosit de acest drept. Încă înainte de sinodul ecumenic Niceean au avut biserica simvoale, dar nici unul, carele ar fi conținut chiar și lămurit dogma ca Christos ar fi de o ființă cu Tatăl. Sinodul ecumenic Niceean luând de baza simbolul Neocesarean, l-a completat cu învățătura precisă despre *Fiiul* lui Dumnezeu în contra eresului Arian.

Asemenea și în al II. sinod ecumenic biserica au amplificat simbolul niceean cu învățătura precisă despre divinitatea Spiritului Sânt contra Macedonienilor. Dar acum? Acuma nu mai are loc întrebarea generală despre dreptul bisericeii de a amplifica simbolul credinței, ci acum e la rând întrebarea specială, are oare biserica dreptul de a adauge ceva simbolului Niceo-Constantinopolitan? Acum nu putem responde altcum decât că: *n'are*. Insași biserica s'au lipsit de acest drept în sinodul al III. ecumenic din Efes prin cunoscutul canon al 7. Dispozițiunea acestui canon au primit-o și repetat-o următoarele sinoade ecumenice și anume al IV. V. VI. și al VII. sinod ecumenic. Cât de mult au respec-

tat Sântii Părinți canonul al 7. al sinodului ecumenic al III. din Efes, ne arată însași activitatea următoarelor sinoade ecumenice.

Sinodul ecumenic al IV. au decretat contra monofisiților dogma următoare: Isus Christos are două naturi, cari nu este ertat ale contopi (amesteca), schimba seau ale despărți (separa). În sinodul ecumenic al V. împăratul Iustinian s'au rugat de Sântii Părinți ca să adaugă în simbolul credinței Niceo-Constantinopolitan cuvântul „Preacurata“ și în loc de *Fecioara*, să se zică „Preacurata“ *Fecioară*. Sântii părinți însă au respins cererea împăratului cu provocare la canonul al 7. al sinodului ecumenic al III. În sinodul ecumenic al VI. au decretat Sântii Părinți contra Monotelitilor dogma, că în Christos sânt 2 voințe, cari nu se pot amesteca, schimba seau despărți.

Dogmele acestea sânt toate în armonie cu credința bisericeii, universale și totuși singuratecelor sinoade ecumenice, care le-au decretat, deși au avut aceeași autoritate carea au avut-o și singur sinodul din Efes, nu le-au intercalat, seau adaus dogmele acestea simbolului Niceo-Constantinopolitan. Dar și însuși sinodul din Efes nu și-a permis nici sieși a adauge simbolului Niceo-Constantinopolitan cuvântul: *Nascătoare de Dumnezeu* (teotocos), deși numirea și darea acestui predicat *Preacuratei Fecioare Marii* au fost principalul obiect de pertractare al sinodului din Efes, ci Sântii Părinți au mărturisit și cetit în ședința sinodală simbolul Niceo-Constantinopolitan așa, cum mărturisesc și cetesc și astăzi biserica ortodoxă.

Eată dară, cum au considerat biserica veche ecumenică canonul al 7. al sinodului al III. ecumenic.

2. Am fost zis, că apusenii scusă adausul *filioque* încă și cu canoanele și decretalele unor sinoade locale și ecumenice. Sinoadele acestea locale au fost cele din Toledo ținute în anii 589., 634., 638., 653., 675., apoi cel din Aquisgranum 809. și în fine sinoadele de apusenii numite ecumenice, din Lion an. 1274. și Florența an. 1437.

Apusenii cu provocarea lor la sinoadele locale citate, nu pot folosi nimic doctrinei *filioque*, pentrucă istoria puțin amintesc despre ele, ear sinodul din Aquisgranum condamnă solemn inovațiunea aceasta apuseană. Provocarea *filioquistilor* la sinoadele de ei așa numite ecumenice din Lion și din Florența, e un lucru de ris.

Din istorie nu ne putem convinge, că amintitele sinoade spaniole ar fi introdus în simvoalele sale adausul *filioque*. În analele acestor sinoade aflăm esprimări, cari adeveresc tocmai contrariul, că adecă Spiritul Sânt purcede numai din Tatăl, și că Tatăl e singurul isvor al întregii divinități. Așa de exemplu cetim în mărturisirea credinței sinodului Toledan din anul 638: „credimus Patrem ingenitum, increatum, fontem et originem totius Divinita-

tis;“ ear în același din anul 675: „Patrem non genitum, non creatum, sed ingenitum profitemur: ipse enim a nullo originem ducit, ex quo et Filius natiuitatem, et Spiritus Sanctus processionem accepit. Fons ergo ipse et origo est totius Diuinitatis.“ Și că în sinodul Toledan din anul 589. s'au cōtit simbolul credinței fără *filioque*, mărturisesc întră mulți teologi apusenii încă și cardinalul Belarmin.

Admițând ca aceste trei sinoade spanioale ar fi intercalat în simbol *filioque*, rămâne încă o dificultate, și anume fipsarea înțelesului, în care s'au folosit cuvântul: *purcede* (*procedit*), în înțelesul *purcederei* eterne, seau în cel al *trimiterei* temporale, — căci am auzit ce le spune Maxim Mărturisitorul Grecilor, scuzând învătătura apuseană despre *purcederea* Spiritului Sânt, și cum bibliotecariul Anastasie întăresce comentarea lui Maxim a cuvântului *filioque*, zicând că vorbind apusenii despre *purcederea* Spiritului Sânt și dela Fiul, înțeleg numai *trimiterea* lui temporală în lume și de feliu nu *purcederea* lui eternă.

(Va urma).

Producerea sfeclii de zachar în ținutul Vêrșetului și al Bisericii-Albe.

(Urinare și fine.)

După acestea se vedem condițiunile puse de fabricant, și cuprinse în dechierăciunea, care va trebui să o subscrie fiecare producător; și să cercetăm în cât sânt de favorabile seau nefavorabile din punct de vedere al producătorului.

Condițiunile din cestiune, în a căror posesiune am ajuns prin binevoiața Părintelui Mihaïu Juica, sânt următoarele:

1. Producătorul se deobligă a produce pe un areal anumit în decurs de 10 ani adecă din anul economic 1890/91 până în anul 1900/1901 sfeclii de zachar și a le vinde fabricii cu prețul satorit.

2. Producătorul are a se supune dispozițiilor date de oficianții fabricii în cece privește sēmēnătul, pregătirea pământului și scoaterea sfeclilor; din contră fabrica nu va primi sfeclile cu prețul satorit.

3. Pământul menit sfeclilor să nu se gunoiască imediat înainte de sfeclii ei înainte de planta premergătoare.

4. Pământurile ce sufăr de umezală, țeleni, pământuri cu mult natron, precum și pământuri, cari în acel an, seau în toamna premergătoare sfeclilor s'au gunoit, sânt eschise.

5. Sēmēnța necesară, în cantitate de 20 Chg. pentru un juger, o primesc producătorul dela fabricant gratuit.

6. În caz, dacă sēmēnța, seau toată seau în parte, nu ar răsări, seau în caz, dacă sfeclile deja răsărite ar peri, producătorul e îndătorat a iucuno-

scița la timp administrațiunea fabricii, care va trimite în fața locului plenipotențiatul seu spre a se consulta cu producătorul în privința măsurilor, ce ar fi a se lua. Producătorul e îndătorat a sēvērși pe spelele proprii arătura și sēmēnătul, ce eventual ar trebui să se facă de nou. Sēmēnța și în cazul acesta se dă gratuit producătorului.

7. Sēmēnța nefolosită e a se restitui fabricii franco.

8. Sfeclile sânt a se curăți bine de pământ, ear capătul cel verde de sub frunze e a se delătura prin o tăietură netedă.

Cu privire la acea împrejurare, că sfeclile prin evaporarea apei perd din volum și mai departe din cauza, că sfeclile la vânzare, pe lângă toată atențiunea cu care s'au curățit, nu sânt libere de tină, se detrag 5% din cantitatea adusă de producător.

În caz dacă sfeclile nu s'au curățit cu atențiune, ele se vor curăți pe socoata producătorului detragându-se alte 5% din cantitatea sfeclilor dinpreună cu greutatea tinii.

9. Producătorul se deobligă mai departe

a) a pune în prisme seau în grămezi sfeclile aduse cu trăsura.

b) a învagona pe spelele proprii sfeclile aduse la stațiunea căii ferate, a se îngriji ca vagoanele să se încarce bine, a rebonifica fabricii plusul spelelor de transport cauzat prin încărcarea nesuficientă, și la sfeclii imoase afară de aceasta și spelele pentru transportul tinii.

10. sfeclile se cântăresc în fabrică seau în alt loc, și sânt apoi a se descărca în fabrică la locul destinat spre acest scop.

11. Pentru fiecare juger nesēmēnat cu sfeclii are producătorul a plăti o pedeapsă de 50 fl. v. a. soțietății de acționari.

12. Pentru 100 Chg. sfeclii primesc producătorul fl. cr.

13. Producătorul primesc dela fabrică în formă de comină 36% din cantitatea sfeclilor vindute.

14. Producătorul se deobligă a forma întră sine o asoțiațiune, care garantează împlinirea condițiilor espuse.

15. Producătorul au acel favor, că pot primi dela fabrică uneltele necesare, plătindu-le la primirea lor seau la predarea sfeclilor.

16. Afară de acestea fiecare producător poate cere pentru fiecare juger catastral un anticipat de 25 fl. și anume, jumătate după ce au răsărit sfeclii ear cealaltă jumătate începând dela 1. Iunie.

Aceste puncte principale se cuprind în dechierăciunea producătorului. Dacă esaminăm aceste puncte mai de aproape ajungem la convingerea, că ele sânt unilaterale, servind mai mult intereselor unei părți contrahente și anume intereselor fabricantului.

Înainte de toate prețul nu se stabilesc după conținutul procentual al zacharului, ci după cantitatea produselor, prin care modalitate — precum am

dovedit mai sus — în anii cei mai slabi nu se asigură producătorului un venit curat corespunzător nici în cazul dacă ar plăti fabricantele 75 cr. pentru maza metrică, cu atât mai puțin în cazul dacă fabricantul va stabili un preț mai mic decât acesta.

Afară de aceasta unele condițiuni sânt acomodate de a reduce chiar și cantitatea sfeclilor produse; așa d. e. prin punctul 3. și al 4. se opresce producătorul de a gunoi pământul în anul în care se seamănă sfeclile și aceasta din cauză, fiind că prin experiență e dovedit, că pământul de nou gunoit produce mai multe sfecele, însă acestea nu conțin atâta zahar, ca cele produse în pământul gunoit mai de mult, deoarece sfeclile produse în pământul de nou gunoit conțin mult nitrogen și mai puțin zahar.

Dacă s'ar stabili prețul după conținutul procentual al zaharului n'am avea nimica în contra acestei condițiuni, dacă însă se stabilește prețul după cantitatea producției, precum se vede din punctul 12. atunci această condițiune nu e dreaptă, că prin aceasta se constringe economul a produce sfecele bune însă mai puține, și prin urmare nici în anii cei mai buni nu va ajunge cantitatea de 200 măști metriche, luată de basă mai sus la calcularea venitului curat al economului.

Cantitatea sfeclilor se mai reduce prin punctul 8 al dechierăciunii. Prin aceasta se detrag producătorului fără excepțiune 5% din cantitatea sfeclilor sub pretextul, că sfeclile mai scad după primire și sub pretextul, că sfeclile de regulă nu sânt de tot curate. Afară de aceste 5% se mai detrag alte 5% dimpreună cu greutatea tinei în caz, dacă nu s'ar fi curățit bine sfeclile înainte de predare. Dacă luăm în considerare, ca prin amintitul punct nu se statorosește totodată și gradul corespunzător al curățirii, — ce altcum nici nu e posibil — ușor aflăm că în urma acestui punct producătorul este spus la libera exploatare a fabricantului și de sigur, că 10—15% din cantitatea produsă o perde economul fără rebonificare.

Și mai mari pierderi vor suferi acei producători, cari din cauza depărtării vor transporta produsele lor pe calea ferată. Din punctul 9 alineă b) vedem aceasta. Punctul 6 al dechierăciunii nu e nici decum echitabil, de oare ce prin acesta se îndătoresce producătorul a ara și a sămăna pământul de nou pe spesele proprii, în caz dacă din oare care cauză sfeclile n'ar resări, sau dacă după resărire ar peri — și aceasta de sigur că se va întâmpla adeseori, dacă luăm în considerare, că avem multe primăveri secetoase și că adesea se nimicesc sfeclile prin insecte.

Echitabil ar fi ca și fabricantul să plătească jumătate din spesele lucrului, care nu din vina producătorului se face de nou.

Amăsurat punctului 13. producătorul primesce dela fabrică în formă de comină 36% din cantita-

tea sfeclilor predate. Dl chemic Dr. J. Telbisz recomandă producătorilor să ceară cel puțin 40%; afară de acestea 8—10% de noroiu, care rămâne înderept după scoaterea zaharului și care e un material foarte bun pentru gunoiera pământului.

În contra termenului de 10 ani n'ar fi a se obiectiona nimic în caz, dacă celelalte condițiuni s'ar modifica în favorul economului așa precum am arătat; în cazul contrariu acest termen e prea îndelungat, dându-se economului abea la 10 ani ocaziunea de a se scăpa de aceste obligămintele, dacă ele prin praxă s'ar dovedi de nesuportabile pentru densul.

În sensul acestor clarificări cred că ar fi a se modifica condițiunile contractului. Cu aceasta cred totodată că am fi răspuns la întrebările, ce ni le-am pus la începutul acestui tractat și nu ne rămâne, decât a mai spune ceva în scurt despre rotațiunea sămănăturilor, care ar trebui observată de economii noștri în legătură cu producerea sfeclilor.

În caz dacă s'ar accepta de fabricant stabilirea prețului după conținutul procentual al zaharului, pe lângă modalitatea espusa de noi, mai ales la calcularea venitului curat al unui juger catastral, ar fi în interesul economului de a produce sfecele cu procente de zahar cât se poate de multe. Spre ajungerea acestui scop ar fi întră impregiurările noastre următoarea rotațiune:

Sfecele de zahar,
Trifoiu,
Cucuruz bine gunoit,
Cereale seau
Sfecele de zahar,
Trifoiu.
Cereale (grâu, orz, săcară),
Cucuruz bine gunoit;

pentru că în aceste rotațiuni sfeclile de zahar nu se gunoesc de nou nici nu urmează după trifoiu, și aceasta e bine așa, pentru că astfel nu se produce atât nitrogen în sfecele ci mai mult zahar. Afară de aceasta trifoiul urmează după sfecele, care lasă după sine pământ curat de burueni, precum recere trifoiul, cerealele urmează după trifoiu sau după cucuruz gunoit bine; în ambele cazuri aflând ele în pământ destule materii nutritoare, bine pregătite, prosperează minunat. Cucuruzul e de lipsă în această rotațiune din aceea cauză, pentru-că suportând mult gunoiu, ușor putem aplica la el gunoiera care e neîncungiurat de lipsă.

Dacă n'ar primi fabricantul stabilirea prețului recomandată de noi, adică după procente de zahar, ci ar persista pe lângă statorirea prețului după cantitatea producției, atunci n'ar fi în interesul economului sfecele cu mult zahar, ci numai mari cantități de sfecele, deci în cazul acesta se recomandă economilor următoarea rotațiune de sămănături:

Sfecla de zahar bine gunoită,
Cereale (grâu, orz, săcară),

Trifoiu.

pentru că prin această rotațiune va produce economul cantitativ mai mult, de și sfeclile vor conține mai mult nitrogen în detrimentul zaharului.

De sine se înțelege că acceptându-se stabilirea prețului după cantitatea producției, punctul al 3. din dechierăciune, prin care se opresce economului de a gunoi pământul imediat înainte de sfeclă, are a se șterge, că numai astfel e posibilă rotațiunea recomandată, care promite economului recoalte cantitativ mai frumoase.

Caransebeș, în Decembrie 1889.

Iosif Bălan,
profesor de economie.

Mulțămită publică.

De mult așa fi adus la cunoștință publică numeroasele binefaceri ale distinsei familii a proprietarilor mari *Sulyok* din Ohaba-Mâtnic pentru biserica și școala noastră din loc; dar totdeauna m'a împedecat modestia cea mare a nobilei Doamne *Elena de Sulyok*. Astăzi însă nu me mai rabdă inima de a tăcea.

Încă în anul 1873. în Domnul fericitul mare proprietariu *Mauritiu de Sulyok* dimpreună cu Doamna *Elena*, încep darurile pentru biserică și școală și se continuă până astăzi în următorul chip:

Un clopot, o icoană mare, ce reprezintă născerea S. Ioan, ornate preoțesci de matasă, potir cu toate cele de lipsă, două candelabre cu câte cinci brațe, apoi alte trei candelabre de argint pe altariul Domnului. Doamna a mai dăruit un prapore scump. DD. *Zoltán* și *Taksony de Sulyok*, fii, au donat fiecare câte două iconi. D. *Zoltán* în tot anul face pomul Creciunului pe seama tinerimei școlare, având deosebită grijă pentru lipsele celor săraci. În anul acesta ni-a dăruit și lemne de am îngrădit curtea școlii.

Afară de acestea de alte numeroase binefaceri s'a făcut părtaș poporul comunei noastre, care nu le putem toate enumera aici și pentru care nu putem din destul mulțami nobilei familii *de Sulyok*, ci rugăm pe preabunul Dzeu, ca pentru inima cea bună, pentru intenciunile cele nobile, să le resplatească din darul seu cel nemărginit și cu binecuvântarea sa cea cerească.

Ohaba-Mâtnic, în 20. Decembrie 1889.

În numele comitetului parochial:

Antonie Balaciu,
paroch și președinte al comit. paroch.

Varietăți.

D. **Petru Babeu** din Caransebeș, este denumit de oficeriu, tenente c. și r. în rezervă.

D. **David Terfaloga** a depus examenul de calificăciune pentru parochie de clasa primă.

Înveninare prin coloare roșie. La 9. Octemvrie a. e. s'a înmormântat în Teschen soția unui funcționar, carea murise în urma înveninării sângețui prin ciorapi văpsiți roșu. Vapseaua roșie a ciorapilor a venit în atingere cu o rană, ce beata femeie o avea la un picior și astfel i-a înveninat sângele. — Feriți-ve de coloarea roșie de anilin.

Avis. Cum sântem informați dl *Ioan Linzu*, esactor diecesan și procurist al Librăriei și tipografiei diecesane, a primit reprezentanța institutului de credit și de economie, *Albina* din Sibiu, pentru *Caransebeș* și *giur*. Ceii ce doresc a lua bani împrumut dela *Albina* binevoiască a se adresa la D. *Ioan Linzu* pentru informațiuni. *Albina* dă bani împrumut pe cambii cu 8%, ear pe ipotecă cu 7% dela 50 fl. în sus.

Hymen. Zărie Popovicu din Globu-Craiovi, teolog absolut, s'a încredințat cu amabila domnișoară *Valeria*, ficia preotului *Vasilie Iorga* din Slatina, în ppviteratul Bisericii-Albe. Cununia vor serba-o în 21. Ianuarie 1890 st. vechiu. — Felicitările noastre cele mai sincere!

Încetarea unui ziar românesc. „*Meseriașul Român*“ din Brașov, redactat de domnul *Bartolomeiu Baiulescu*, președintele reuniunii pentru spriginirea meseriașilor români din Brașov, a trebuit să înceteze din lipsa spriginului din partea publicului românesc. Această veste trebuie să ne umple de mâhnire, dacă avem în vedere, că foaia timp de 4 ani, cât a existat, a fost excelent redigată și a constat pe an numai 1 fl. 20 cr.

Necrolog. *Ana Nestorovicu* născută *Cena* soția dlui neguțătoriu *Nicolae Nestorovicu* din Mehadia, a reposat Marți în 12/24. Decembrie 1889. după un morb îndelungat, în etate de 49 ani, și în al 26. an al vieții conjugale. Pe reposata o deplâng: *Nicolae Nestorovicu*, neguțătoriu, ca soț; *Nicolae Cena*, sublocotenente pensionat, ca tată, *Dimitrie Cena*, capitan în pensiune și *Ladislau Cena*, vice Colonel de artilerie ca frați, *Maria Cena* căsătorită *Spacecu*, ca soră, *Iuliana Vasilevicu*, ca soacră, *Carolina Cena*, *Emilia Todorovicu* și *Teresia Jianu*, ca cumnate, apoi *Alesandru Hamat* și *Vasilie Tepeueag*, inspectorii la căile ferate din România, ca nepoți, precum și mai mulți nepoți și strănepoți și consăngei, amici și cunoscuți ai reposatei. Înmormântarea s'au efectuit Joi în 14/26. Decembrie după ritul gr. or. la 2 oare d. a. în comuna Mehadia cu o strălucită pompă, pontificând cinci preoți: Părintele administrator protopopesc, *Dionisie Popovicu* și parohul *Constantin Tepeueag* din Mehadia, *Vladucean* din Plugova, *Bogoevicu* și *Șandru* din Teregova; dintră învățători: *Nicolae Grama* din Mehadia și *Lazar Bijan* din Corniareva. Ceremoniile funebrele le-au executat cu toată precisiunea, tinărul cor vocal din Mehadia dirigeat de conducătoriu sau învățătoriu *Nicolae Grama*. Decedata e născută în comuna Mehadia în anul 1840. s'a căsătorit cu bravul seu soț, neguțătoriu *Nicolae Nestorovicu* în anul 1863. În acest timp de 26 ani al vieții sale conjugale, defuncta a fost un model de so-

ție și o adevărată matronă binefăcătoare a tuturor și mare sprijinitoare a săracilor. Toți locuitorii din comuna Mehădia, precum și mai mulți amici din comunele din prejurul Mehădiei, au petrecut pe decedata pân' la locul de odihnă, zicând adeseori: „Bunul Dumnezeu să-o odihnească în pace, țerfna să-î fie ușoară, și memoria binecuvântată. *Un amic sincer.*”

Mulțămire publică. Tuturor acelor mult stimați Domni și Doamne, precum și amici, care din apropiere și din depărtare, în persoană și în scris, au luat parte și au consimțit la nemărginita mea durere, din cauza repăsării scumpei mele soții, le exprim cea mai călduroasă mulțămire. — Mehădia, în 19/31 Decembrie 1889. *Nicolae Nestoroviciu*, neguțătoriu.

Bibliografie.

Romänische Revue. Revistă lunară politică-literară. Apare în Viena la mijlocul fiecărei luni; direcțiunea Viena VII. Alserstrasse 27. Editor: Corneliu Diaconovich. Anul V. Fasciculul XII. pro Decembrie 1889. Cuprinsul: Zur Lage der romänischen Mittelschulen in Ungarn. S. 677. Die gr. or. Oberrealschule in Cernauti. Von C. Morariu. S. 683. (Schluss.) Die Huldigung der Bucovina am 12. October 1777. Von Dr. Daniel Werenka. S. 689. (Schluss.) Das traianische Dacien auf der Peutinger'schen Weltkarte des Castorius. IV. Von P. Broșteanu. S. 697. Die Hochzeit von Valeni. S. 702. Moș Ioan Roată. (Eine Anekdote von Ioan Creanga, deutsch von P. Broșteanu.) S. 707. Rundschau. Die romänische Thronrede. S. 711. — Romänen und Sachsen. S. 715. Litteratur: Deutsche Classiker in romänischer Uebersetzung. S. 730. — Carmen Sylva's Werke. S. 732. Inhaltsverzeichnis. — Prețul abonamentului la an 10 fl. v. a.

Licitațiune minuendă.

În urmarea incuviințării Venerabilului Consistoriu diecesan al Caransebeșului dtto 21. Octombrie 1889. Nr. 963 B., pentru legarea cu fier a bisericeii din Teregova, îngrădirea cu gard de fier și acoperirea cu tînchea a unei cruci de peatră, se escrie licitațiune minuendă, carea se va ținea în școala comunală la 11/23 Februarie 1890 la 10 oare a. m. cu prețul de eschiemare 574 fl. 56 cr. v. a.

Intreprinzătorii esperți și probați, cari vor reflecta, au să depună la mâna epitropiei parochiale 10% vadiu în bani gata sau în hârtii de valoare. Condițiunile precum și specificațiunea de spese și de măsurii se pot vedea totdeauna la casa comunală respective la oficiul parochial.

Teregova, din ședința comitetului parochial ținută în 17. Decembrie 1889.

Ioan Smultia m. p.,
președinte.

George Lungu m. p.,
notarfu.

[54] 1—3

Edict.

Deoarece sentința Consistoriului ca for matrimonial de a II. instanță adusă la 28 Faur 1889 în procesul divorțial al lui *Teodor Vasileviciu* din *Voiteg* ca actor, contra soției sale *Liubița*, născută *Popoviciu*, nu s'a putut publica inetei din motivul, că nu s'a putut erua locul ubicațiunei ei, așadară pe basa ordinațiunei consistoriale din 24 Maiu 1889. Nr. 380. B. incta *Liubița Vasileviciu*, născută *Popoviciu*, de origine din *Denta*, se provoacă prin aceasta a se infățișa în restimp de 45 de zile, socotite dela prima publicare a acestui edict, înainte subscrisului scaun protopresbiteral, spre a i se publica sentința consistorială diu 28. Faur 1889. Nr. 1187. ex 1888, prin carea căsătoria încheiată, între ea și *Teodor Vasileviciu* la 15. August 1885 în biserica gr. or. din *Denta*, s'a declarat de desfăcută. Deacă în acest termin incta nu s'ar infățișa înainte acestui scaun protopresviteral spre a i se publica sentința, atunci aceasta se va considera cași cum i s'ar fi publicat și observările ce le-ar face incta mai târziu, nu se vor lua în considerare.

Ciacova, din ședința scaunului protopresviteral gr. or. rom. al *Ciacovei*, ținută la 19. Decembrie 1889.

Aureliu Dragan,

adm. protopresv. ca președinte.

Teodor Petcu,

notariu.

[55] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala confesională gr. or. română din Margine cu filia Zoranî în protopresviteratul Făgetului, comitatul Caraș-Severin, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. În bani gata 176 fl. 74 cr.
2. Pentru conferințe 6 fl.
3. Pentru scripturistică 5 fl.
4. Pentru servitoriul școalei 9 fl.
5. 12¹/₂ hectolitre de grâu și 12¹/₂ hectolitre cucuruz în natură.
6. 40 de metri de lemne în natură aduse la școală.
7. Locuință liberă în edificiul școalei cu grădină de un juger.

Ceice doresc a dobândi acest post își vor trimite recursele provăzute cu documintele prescise și adresate comitetului parochial din Margine cu filia Zoranî, la oficiul protopresviteral gr. or. român al Făgetului, până la terminul deschis.

Margine în 3 Decembrie 1889.

[53] 2—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: *Sebastian Olariu*, m. p. protopresviter tractual.